

**MATERIÁLY
XIV MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ
KONFERENCE**

PŘEDNÉ VĚDECKÉ NOVINKY - 2018

22 - 30 srpna 2018 r.

Volume 2

Praha
Publishing House «Education and Science»
2018

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 B, Dnepropetrovsk

Materiály XIV Mezinárodní vědecko - praktická konference «Předné vědecké novinky - 2018», Volume 2 : Praha. Publishing House «Education and Science» -52 s.

Šéfredaktor: Prof. JUDr Zdenák Černák

Náměstek hlavního redaktora: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníková

For students, research workers.

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 50 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Authors , 2018

© Publishing House «Education and Science» , 2018

EKONOMICKÉ VĚDY

Zahraniční ekonomická činnost

Залесский Б. Л.

Белорусский государственный университет

РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ – РОСТОВСКАЯ ОБЛАСТЬ: ПОТЕНЦИАЛ ПОБРАТИМСТВА

Ростовскую область в Республике Беларусь называют одним из ключевых партнеров среди регионов Южного федерального округа Российской Федерации. Соглашение о сотрудничестве в торгово-экономической, научно-технической и культурной областях стороны подписали еще в апреле 2002 года. Рекордный товарооборот «между областью и республикой был достигнут в 2012 году, составив тогда 423,3 миллиона долларов» [1, с. 235]. В 2016 году объем взаимной торговли несколько уменьшился – до 339 миллионов долларов. Но, подписывая в мае 2017 года в Минске Дорожную карту сотрудничества на 2017-2019 годы, стороны четко обозначили планы на среднесрочную перспективу в плане увеличения товарооборота: «У нас есть все возможности в течение ближайших двух лет до 2019 года довести его до \$500 млн» [2]. В числе наиболее эффективных путей решения поставленной задачи был обозначен переход от регионального сотрудничества на уровне двух государств – Беларуси и России – к взаимодействию на уровне городов и районов, которое может дать новые стимулы и перспективы, так как позволяет «укрепить имеющиеся контакты и развивать новые экономические связи, объединять творческий и интеллектуальный потенциал, укреплять доверие, взаимное уважение, межличностные контакты» [3].

Один из первых документов в этом плане – Соглашение о развитии партнерских связей – в 2009 году подписали Ростов-на-Дону и Гомель. Спустя пять лет, когда срок действия данного документа истек, стороны приняли новый договор, уже бессрочный, согласившись с тем, что «сотрудничество городов-партнеров отныне будет более плотным, а встречи – более частыми» [3]. Основными же направлениями взаимодействия Ростова-на-Дону с Гомелем

были обозначены «взаимные поставки сельхозтехники, дорожно-строительной техники и продукции сельского хозяйства» [4].

В 2012 году на полях седьмого совместного заседания Рабочей группы по сотрудничеству Республики Беларусь и Ростовской области Договор о побратимских отношениях подписали Зерноградский район Ростовской области и Горецкий район Могилевской области, обозначившие свое намерение развивать комплексное сотрудничество не только в сфере культуры, но и науки, между аграрными вузами, работающими в этих районах: «Они уже нашли общие точки соприкосновения. У них есть планы на дальнейшее развитие в области экономики. Есть в Зерноградском районе селекционный центр, где выводятся новые сорта пшеницы, зерновых, они заинтересовались белорусской кукурузой, озимыми культурами. Тут в дальнейшем тоже будут налажены связи» [5].

Тогда же, в 2012 году, Соглашение об установлении прямого сотрудничества подписали Когальницкий район Ростовской области и Смолевичский район Минской области – с целью направить свои усилия «на активизацию обмена информацией и взаимного сотрудничества в области содействия развитию экономики, управления, здравоохранения, образования, культуры, регионального планирования, охраны окружающей среды, развитию районов в целом, расширению прямых контактов между представителями и общественными организациями районов-побратимов» [6].

Наконец, в конце июня 2018 года Договор о побратимских отношениях, направленный на улучшение торгово-экономических отношений, сотрудничества в социальной сфере и партнерских связей, подписали Минск и Ростов-на-Дону. По мнению сторон, этот документ «открывает перед двумя городами еще больше возможностей, в том числе по реализации проектов в области управления городским хозяйством, сотрудничества средних и высших учебных заведений, проведения спортивных мероприятий, фестивалей. Кроме того, планируется развитие ярмарочной торговли» [7]. Факты говорят о том, что и ранее минчан и ростовчан связывали многолетние взаимовыгодные отношения. Ростовские предприятия экспортировали в белорусскую столицу подсолнечное масло, женскую одежду, лакокрасочные покрытия. Из Минска на Дон поставлялись продовольствие и обувь, продукция машиностроения и химической промышленности. Только в 2017 году ростовская администрация приобрела 75 минских низкопольных автобусов большой вместимости для

перевозок туристов и жителей города во время Чемпионата митра по футболу 2018 года. В итоге же «товарооборот предприятий Ростова-на-Дону с белорусскими компаниями в 2017 году составил \$143,6 млн» [9]. А в апреле 2018 года было открыто прямое авиасообщение Минск – Ростов-на-Дону. С той поры самолеты белорусского авиаперевозчика регулярно вылетают из ростовского аэропорта Платов по вторникам, четвергам, субботам и воскресеньям, а из Минска – по понедельникам, средам, пятницам и субботам. Надо полагать, что и открытие прямого авиасообщения, и подписание Договора о побратимских отношениях позволит предприятиям Минска и Ростова-на-Дону сотрудничать более активно, создавать новые совместные проекты, что, в свою очередь, приведет к увеличению двустороннего товарооборота.

Литература:

1. Голубев, В. Значительный потенциал двустороннего сотрудничества существует в сфере сельского хозяйства / В. Голубев // Взаимодействие регионов: Союзное государство – локомотив евразийской интеграции : информ.-интеграц. проект / сост., интервьюирование : Б. Залесский, М. Вальковский, А. Грешников. – Минск : Бизнесофсет, 2016. – С. 235–238.
2. Матвеев, В. Потенциал сотрудничества с Беларусью громадный – губернатор Ростовской области / В. Матвеев // [Электронный ресурс]. – 2017. – URL: <http://www.belta.by/politics/view/potentsial-sotrudnichestva-s-belarusju-gromadnyj-gubernator-rostovskoj-oblasti-246760-2017/>
3. Воронина, Т. Побратимство Минска и Ростова-на-Дону будет логичным шагом – экономист / Т. Воронина // [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <http://eurasia.expert/pobratimstvo-minska-i-rostova-na-donu-budet-logichnym-shagom-ekonomist/>
4. Луцик, А. Ростов-на-Дону + города-партнеры = новые перспективы конструктивного сотрудничества / А. Луцик // [Электронный ресурс]. – 2015. – URL: <http://rostov.mk.ru/articles/2015/09/29/rostopnadonu-gorodapartnery-novye-perspektivy-konstruktivnogo-sotrudnichestva.html>

5. Подписание соглашений о сотрудничестве между городом Ростовом и городами Гомель, Волгоград и Глазго [Электронный ресурс]. – 2015. – URL: <http://www.don-plaza.ru/ru/press/news/881/>
6. Белорусы России: взгляд из Ростова-на-Дону [Электронный ресурс]. – 2014. – URL: <http://www.soyuz.by/news/region/1054.html>
7. Смолевичи [Электронный ресурс]. – 2012. – URL: <http://kaglarayon.donland.ru/news/2012/09/05.aspx>
8. Пивовар, Э. Минск и Ростов-на-Дону установили побратимские отношения / Э. Пивовар // [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <http://www.belta.by/regions/view/minsk-i-rostov-na-donu-ustanovili-pobratimskie-otnosheniya-308489-2018/>
9. Станут ли Минск и Ростов-на-Дону городами-побратимами? [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: <https://regnum.ru/news/2371856.html>

Financni vztahy

к.ф.н. Сакун А.А., Семенда М.И.

Одесская национальная академия связи им. А.С. Попова

ФИНАНСОВАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Постепенное вовлечение Украины в процессы глобализации мировой экономики требует детального рассмотрения такого вопроса как экономическая безопасность. Безопасность финансовой сферы Украины определяется совершенством правовой, организационной и институциональной базы, а также политической стабильностью, уровнем рисков рыночной конъюнктуры, масштабам теневой экономики и уровнем коррупции в государстве [2].

Финансовая безопасность является чрезвычайно сложной многоуровневой системой, которая включает ряд подсистем: бюджетную безопасность, валютную безопасность, денежно-кредитную безопасность, долговую безопасность, безопасность страхового рынка и безопасность фондового рынка.

Важной составляющей финансовой безопасности государства является финансовая безопасность ее страхового рынка. Финансовая безопасность страхового рынка является основой для создания действенной системы защиты граждан, субъектов хозяйствования и государства в случае наступления неблагоприятных событий. Кроме того, страховой рынок является источником долгосрочных инвестиций в экономику государства.

Финансовая безопасность страхового рынка в целом и конкретного страховщика, в частности, это такой уровень обеспеченности страховых компаний финансовыми ресурсами, который позволил бы им в случае необходимости возместить обусловлены в договорах страхования убытки их клиентов и обеспечить эффективное функционирование [2]. Финансовая безопасность страхового рынка определяется рядом показателей - индикаторов финансовой безопасности, а также зависит от многих объективных и субъективных, внутренних и внешних факторов, и определяется финансовой результативностью и эффективностью деятельности [1].

В этом контексте отметим, что автотранспортное страхование как сегмент страхового рынка Украины целесообразно исследовать, используя систему показателей, предложенных Министерством экономического развития и торговли Украины [3]. Из перечня экономических показателей и индикаторов, характеризующих уровень финансовой безопасности на страховом рынке в целом, избран следующую группу показателей: показатель проникновения страхования, показатель плотности страхования и показатель уровня страховых выплат. Именно эта группа показателей разносторонне характеризует процессы, происходящие на страховом рынке и на отдельных его сегментах. Показатель проникновения страхования характеризует уровень развитости страхового рынка, показатель плотности страхования - активность страховщиков и страхователей, показатель уровня страховых выплат - эффективность деятельности страховых компаний. Следующим этапом является определение пороговых значений для каждого экономического индикатора уровня финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования.

Пороговые значения индикаторов финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования являются количественными параметрами, которые определяют границу между безопасной и опасной зоной функционирования указанного сегмента страхового рынка Украины. Несоблюдение таких пороговых (предельных) значений показателей мешает нормальному функционированию рынка, приводит к возникновению негативных тенденций в сфере финансовой безопасности.

На третьем этапе происходит разработка шкалы оценивания уровня финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования, определяются допустимые, критические и недопустимые пределы отклонений от нормативного значения. Следующим этапом определения уровня финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования является определение фактических значений индикаторов.

Пятым шагом исследования уровня финансовой безопасности является оценка и сравнение фактических значений индикаторов уровня финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования с нормативными значениями.

Общим результатам исследования уровня финансовой безопасности рынка автотранспортного страхования по показателю проникновения

страхования является определение тенденций уменьшения или роста активности рынка. Показатель уровня страховых выплат характеризует брутто-эффективность деятельности страховых компаний. Указанные показатели взаимосвязаны и характеризуют процессы, происходящие на страховом рынке.

Таким образом, при исследовании состояния страхового рынка и рынка автострахования, были рассмотрены показатели, характеризующие различные аспекты деятельности страховых субъектов рынка. При этом была отмечена значительная изменчивость процессов, происходящих на рынке, что затрудняет прогнозирование будущей рыночной ситуации. С целью углубленного анализа и сравнения уровня финансовой безопасности страхового рынка целесообразно применить интегральный показатель.

Литература:

1. Козьменко О. В. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку: Монографія / О. В. Козьменко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. – 352 с.
2. Кравчук Г. В. Теоретичні аспекти визначення та систематизації факторів впливу на фінансово-економічну безпеку розвитку страхового ринку України / Г. В. Кравчук, М. В. Дубина // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. – Спец. вип. Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації. — К. : КНЕУ, 2012. – С.183-193.
3. Матвійчук Л. О. Концептуальні аспекти фінансової безпеки страхових компаній / Л.О. Матвійчук // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2013. – Т.18. – Вип 2/1. – С. 30-32.

к.е.н., доцент Полторак А. С.

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

ПІДХОДИ ДО РОЗРАХУНКУ ВАГОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ ІНДИКАТОРІВ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Вагові коефіцієнти індикаторів стану фінансової безпеки України – це кількісні показники впливу певного індикатора на загальний рівень підсистем фінансової безпеки порівняно з іншими індикаторами. Використовуються вагові коефіцієнти у процесі лінійної згортки або отримання мультиплікативної форми інтегральних індексів підсистем фінансової безпеки (банківська, боргова, бюджетна, грошово-кредитна безпеки та ін.) та у подальшому узагальненого показника рівня фінансової безпеки держави в цілому.

У методиці Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [1] вагові коефіцієнти індикаторів стану фінансової безпеки вже розраховані шляхом експертної оцінки. Комплекс експертних методів (в т. ч. методи парних порівнянь і визначення відносних пріоритетів, метод Делфі, комісії), на нашу думку, має ряд суттєвих недоліків для застосування у процесі визначення вагових коефіцієнтів індикаторів стану фінансової безпеки. По-перше, експертні методи характеризуються високим рівнем суб'єктивізму, що негативно впливає на практичну цінність та значущість отриманих результатів. По-друге, вагові коефіцієнти – величини, що мають систематично переглядатись в умовах структурних змін в економіці країни, збільшення ступеня відкритості економік та інших змін факторів впливу на рівень фінансової безпеки. Зазначимо, що вагові коефіцієнти індикаторів стану фінансової безпеки не переглядались з 2013 року, тобто жодного разу після фактичного затвердження методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. На нашу думку, це суттєвий недолік методичних рекомендацій [1], який може негативно вплинути на результати аналізу.

По-третє, враховуючи те, що $a_i \geq 0$ та $\sum_{i=1}^n a_i = 1$ (де a_i – ваговий коефіцієнт i -го індикатора стану фінансової безпеки; n – кількість індикаторів певної

підсистеми фінансової безпеки), найчастіше значення вагових коефіцієнтів знаходяться у діапазоні $[0,05;0,25]$, що суттєво ускладнює їх визначення експертними методами. Відповідно, методи експертної оцінки не можна вважати оптимальними у процесі розрахунку вагових коефіцієнтів стану фінансової безпеки держави. Необхідні формалізовані, позбавлені суб'єктивізму методи, застосування яких дозволить уникнути наявних недоліків методів експертної оцінки.

Найоптимальнішим методом розрахунку вагових коефіцієнтів є метод теорії чутливості, який доцільно застосовувати в ситуації наявності макроекономічної моделі, вихідними даними якої є індикатори стану фінансової безпеки та, відповідно, її підсистем. Так, вага окремих індикаторів (a_i) розраховується шляхом визначення чутливості інтегрального показника (D_j) до відповідної зміни нормованих індикаторів стану підсистем фінансової безпеки (y_i) (1).

$$a_i = \frac{|D_i \Delta y_i|}{\sum_{i=1}^n |D_j \Delta y_i|} \quad (1)$$

Застосування методу теорії чутливості у процесі визначення вагових коефіцієнтів надає можливість їх уточнення у кожному з досліджуваних періодів, що, на нашу думку, можна вважати перевагою даного методу. Однак, використання цього методу значно ускладнює процес оцінювання стану фінансової безпеки, вимагає додаткових зусиль та часу. В ситуації відсутності макроекономічної моделі, вихідними даними якої є індикатори стану фінансової безпеки та, відповідно, її підсистем у процесі розрахунку вагових коефіцієнтів застосовується метод головних компонент (2), вхідними даними якого є динамічні ряди певних індикаторів.

$$a_i = \frac{c_i |d_i|}{\sum c_i |d_i|} \quad (2)$$

де c_i – внесок індикатора i в сумарну дисперсію множини індикаторів;
 d_i – факторні навантаження [2].

Так, застосовуючи метод головних компонент, маємо можливість отримати кількісні значення вагових коефіцієнтів, які є однаковими для всього періоду дослідження, що, на нашу думку, може спричинити викривлення результатів оцінки. Кореляційно-регресійний аналіз та статистичні підходи

виявляють переважно усереднену закономірність, не враховуючи особливостей певних періодів (наприклад, кризових). Також у процесі розрахунку вагових коефіцієнтів стану фінансової безпеки можливо використовувати ігрові методи. Підсистеми фінансової безпеки описуються у вигляді матриць, рядки яких є періодом часу, а стовпчики – нормовані індикатори підсистем. Отримані матриці підсистем фінансової безпеки досліджуються як матриці платежів з нульовою сумою, тобто виграш першого гравця дорівнює програшу другого. Після отримання оптимальних змішаних стратегій двох гравців (F_1^* , F_2^*), тобто рішення гри, другу змішану стратегію доцільно розглядати як певну сукупність вагових коефіцієнтів при розрахунку інтегрального показника стану фінансової безпеки держави (FS_j) в адитивній формі (3):

$$FS_j = \sum_{i=1}^n (F_2^{*i}) y_{ij} \quad (3)$$

або в мультиплікативній формі (4):

$$FS_j = \prod_{i=1}^n y_{ij}^{(F_2^{*i})} \quad (4)$$

Таким чином, дослідивши наявні методичні підходи до розрахунку вагових коефіцієнтів індикаторів стану фінансової безпеки держави, робимо висновок, що в різні періоди економічного розвитку можливо застосовувати різні методи визначення вагових коефіцієнтів (експертні оцінки, ігрові методи, метод головних компонент, метод теорії чутливості), кожен з яких має певні переваги та недоліки.

Література:

1. Про затвердження методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ від 29.10.2013 р. № 1277 [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – 2013. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>.
2. Харазішвілі Ю. М. Методологічні підходи до оцінки рівня економічної безпеки країни / Ю. М. Харазішвілі // Наука та наукознавство. – 2014. – № 4. – С. 44-58.

Marketing a management

D.E.S. Dulambaeva R.T., Kozhakhmet R.B.

*The Academy of Public Administration under the President of the Republic of
Kazakhstan, Kazakhstan*

ACTUAL ISSUES OF TOURISM IN KAZAKHSTAN

Nowadays tourism in the global economy is one of the leading places in terms of profitability after the oil and gas industry and automotive industry [2]. The evolution of man, technological progress and, as a consequence, the automation of production processes contributed to a change in the labor market and the human values system. Earlier tourism was closely connected with commercial activity, but now it is more aesthetic, cultural and social need.

Actually, tourism affects all key economic sectors, including construction, trade, transport, agriculture and production of consumer goods, communications and others.

Kazakhstan, being by the area the 9th country in the world, possesses rich natural resources and huge potential for development of tourism. The variety of natural landscapes, rich culture, multinational and polyconfessional composition of the population makes Kazakhstan a unique corner of our planet. Today, Kazakhstan, thanks to its peaceful policy, foreign policy initiatives of the President, becomes recognizable in the world and arouses keen interest among citizens of different countries. What contributes to the influx of foreign tourists and simultaneously requires readiness for this.

However, despite all these positive moments, Kazakhstan is experiencing a significant imbalance between inbound and outbound tourism, the lack of stability in the flow of tourists to the country and the decline in business interest in investing in domestic tourism. This is due to several reasons, and the opinions of different researchers in different years on this issue are basically similar.

Thus, based on the conclusions of a number of Kazakhstani researchers, one can make the assumption that the noncompetitiveness of the domestic tourism industry in the world market, and as a consequence the low level of tourism participation in the formation of the national economy is caused by the following factors:

1) systemic - climate features, weak infrastructure and industry, poor quality of roads and communications, remoteness of tourist sites from each other and from the center of the country.

2) managerial - poor quality of service and insufficient level of professional training of tourist personnel, limited list of services provided and administrative barriers, incomplete structure of public management of tourist activities and frequent change of departmental subordination. For the period 1990-2017 the tourism industry was transferred from the department to the department 7 times.

Describing the evolution and peculiarities of state regulation of tourism activity in Kazakhstan, the domestic researcher Smykova M.R., in the research work "Tourism: Economics, Management and Marketing" identifies three stages of the formation of tourism in the republic:

1) 1991-1994. During this period, the beginning of denationalization and privatization in tourism occurs, there is an increase in the rates of entry and exit tourism;

2) 1995-1999. During this period indicators on inbound tourism had stagnated, also there were a decline in domestic tourism indicators and an increase in the number of firms specializing in shop tourism;

3) 2000-2013. The period when there was a change in the structure of tourism, the decline in inbound tourism indicators, the intensification of competition, the use of marketing and advertising tools [1, p11-13].

Continuing the description of the stages of the formation of tourism in Kazakhstan, we believe that two periods can be underlined - the fourth and the fifth:

4) 2014 - up to the present. In May 2014, the first Concept for the Development of the Tourism Industry of the Republic of Kazakhstan until 2020 was approved. With the adoption of this document, state bodies and tourism business entities began to look at the opportunities of Kazakhstan's tourism in a new way and further advanced in understanding its strengths and weaknesses.

The document defined a new structure of tourism development in the country, set clear goals and objectives, formed clusters corresponding to the administrative and territorial features of the regions of the country, the tourist map of Kazakhstan has found more accurate characteristics of its territory.

Later, in 2017, this concept was updated and refined. The Concept of development of the tourism industry of the Republic of Kazakhstan until 2023 provides for the following six clusters:

1. **"Astana - the heart of Eurasia"** is a tourist cluster based on the city of Astana. The main tourist products that will be developed in this cluster are MICE-tourism and short-term rest.

2. **"Almaty is a free cultural zone of Kazakhstan"** is a cluster that includes the city of Almaty and part of the Almaty region. The main tourist products that this cluster will represent include MICE-tourism, cultural and ecological tourism, adventure, rest in the mountains and lakes, short-term rest, and the formation of a program of concert events with the participation of event-management agencies.

3. **"Pearl of Altai"** includes the Northern and Eastern parts of the East Kazakhstan region. The main tourist products that will be developed in this cluster include active and adventure tourism, entertainment, recreation in the mountains and lakes, pantotherapy, gastronomic, sanatorium-resort, SPA tourism and others.

4. **"Revival of the Great Silk Road"** includes the central and eastern parts of the Kyzylorda region, the south-eastern and north-western parts of the South Kazakhstan region and the south-western part of the Zhambyl region. The main tourist products that will be developed in this cluster are spiritual, historical and cultural tourism and tour, mystical, adventure, entertaining, sanatorium-resort and SPA tourism.

5. **"Caspian Gates"** includes the entire Mangistau region and part of the West Kazakhstan and Atyrauregions. The main tourist products that will be developed in this cluster include beach, historical, mystical, industrial, cultural tourism and tour.

6. **"Unity of nature and nomadic culture"** includes the Akmola and Karaganda regions, the south-western part of the North-Kazakhstan and the western part of the Pavlodar region. The Shchuchinsk-Borovoe resort zone will be the center of the cluster. The main tourist products that will be developed in this cluster are cultural tourism and tours, entertainment, adventure, recreation in the mountains and lakes, sanatorium-resort and SPA tourism, as well as short-term and active rest [3, p14-20].

The fifth period is the forecast's period. It will begin with the practical implementation of the Concept in full scale, and will be marked by the adoption of the state program for the development of tourism.

Another step towards work on the Concept, in our view, it should work on improving the national legislation on tourism. Legislative consolidation of goals and objectives set in the strategic document is very important, because in this way, their implementation and achievement will become obligatory and will produce results

As noted in the above work by Smykova, there is a weak legislative base for tourism development in Kazakhstan, there is no tourist code of the Republic of Kazakhstan, and economic measures of promoting tourism are not applied [1, p159].

The same opinion is shared by other researchers in later publications on the tourism sphere in Kazakhstan and critically describe the current tourist legislation of the republic. So, the Kazakh researcher Korablev V.A. in the article "Problems of development of regional tourism policy in Kazakhstan and ways of their solution" notes that the measures, which are taken to formulate and implement the regional tourism policy do not take into account a number of important aspects that do not allow raising its effectiveness to a higher level. These include weak legislation on tourism and individual "bonded articles" of the Tax Code, which does not take into account the specific features of the activities of tourist firms [4, p72].

Another Kazakh researcher Baidildina A.M. in the article "Tourism business in Kazakhstan - the current state", the main reasons hampering the accelerated development of tourism in the republic includes the inadequate level of normative regulation of the tourism industry and tax incentives for the tourism industry [5, p22].

In addition, according to Smykova, state support is one of the determining factors in the development of tourism activity. "The optimal combination of state incentives with the effective operation of national tourism companies will make it possible to promote the Kazakhstan tourist product to the main foreign markets" [1, p160].

Today in the world one of the effective measures of state support for tourism is the mechanism of public-private partnership. As the Kyrgyz researcher Sarieva S.E. in the article "The role of public-private partnership in the development of domestic tourism in the Kyrgyz Republic": "the Turkish government once spent a lot of money for the development of the resort city of Antalya and now we see what the efficiency

of these investments. Being in a state of economic crisis, Greece decided to finance one million dollars for the restoration of the Palace of Knossos. Since 1998, the UK has been supporting from all levels of government to attract private capital to the tourism industry, providing a combination of tourism, visiting cultural monuments, museums and all sorts of festivals. In this way, the Island Immigration Museum was built in the USA. The museum shows the beginning of the American nation - the nation of immigrants. " [6, p51]. The researcher comes to the conclusion that solving problems in the sphere of tourism only with the help of the state is unrealistic, and that the creation of integrated centers on the principle of public-private partnership will allow establishing new forms of interaction not only between the state and business, but also between public organizations, museums and scientific and technical laboratories. As a result, it can become one of the progressive directions for strengthening the development of domestic tourism in modern conditions [6, p52].

In Kazakhstan, the Law "On Public-Private Partnership" was adopted on October 31, 2015, and it is already possible to learn from news lines and reports of local executive bodies of different regions of the country about successfully implemented projects of public-private partnership in the social sphere. According to the Law, the main tasks of public-private partnership are: creation of conditions for effective interaction of the state partner and private partner to ensure sustainable social and economic development of the Republic of Kazakhstan; attraction of investments into the economy; increase in the level of accessibility and quality of goods, works and services; increase of general innovation activity in the Republic of Kazakhstan [7, p5].

It can be seen, that the tasks are to facilitate the development of life support systems for the population, to improve the quality and accessibility of goods and services for the population, to increase innovation activity and socio-economic development. The last two tasks have quite broad concepts and can also include the tourism industry. However, for greater effectiveness, in our opinion, it is necessary to consider the development of tourism in this Law not in the framework of socio-economic development through the provision of tourism services, but rather as a separate task. As it mentioned before tourism, having a multiplicative effect, has a significant impact on the development of other sectors of the economy.

Summing up, the uncompetitive domestic tourism industry is associated with two blocks of problems. The first blocks are not variable and require adjustment and capital-intensive investments. The second are succumbed to restructuring, but they

require radical reforms, changes of approaches in managing the industry and the governance of the sector. At the same time, it is important to note that all measures will help to solve the problems and increase the competitiveness of Kazakhstan tourism, which should be fixed at the legislative level. This requires the correct use of advanced foreign experience, the continuous and coordinated work of authorized by the tourism authorities of state bodies and private organizations, as well as the active participation of the all entire population of the country in this process.

List of used materials:

1. Smykova M.R. Tourism: economics, management and marketing. Textbook. - Almaty: NURPRESS, 2014. – 246 p.
2. Information from the website of the World Tourism Organization (UNWTO): http://fac.ksu.edu.sa/sites/default/files/tourism_highlights_2016-unwto.pdf (date of reference: 23.03.2018).
3. The concept of development of the tourist industry of the Republic of Kazakhstan until 2023, approved by the Government of the Republic of Kazakhstan dated June 30, 2017 № 406.
4. Korablev V.A. Problems of development of the regional tourist policy in Kazakhstan and ways of their solution / V.A. Korablev // Түркістан университетінің хабаршысы. - 2013. - №3. - P. 72-75.
5. Baidildina A.M. Tourist business in Kazakhstan - the current state / A.M. Baidildina // ҚазҰУ хабаршысы. Economy series. - 2016. - №5. - P. 19-23.
6. Sarieva Sh. K. The role of public-private partnership in the development of domestic tourism of the Kyrgyz Republic / Sh. K. Sariyeva // AlPari. - 2015. - №1. - P. 50-52.
7. Law of the Republic of Kazakhstan "On public-private partnership" of October 31, 2015 No. 379-V ZRK.

FILOLOGIE

Metody výuky jazyka a literatury

к. п. н., Хомишак О.Б.,

*Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
Україна*

СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПОСІБНИКА З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОГРАМИ DIDAPAGES

Комп'ютеризація та інформатизація освіти зумовлюють пошук нових підходів до побудови та організації навчального процесу, зокрема з іноземної мови. Упродовж тривалого часу підручник уважався основним засобом навчання, а вчитель – єдиним джерелом знань. Проте сьогодні до взаємодії учителя та учня як суб'єктів освітнього процесу на уроці активно долучаються цифрові технології, які дають можливість миттєвого доступу до всебічної інформації та наукового знання, що невпинно накопичується та збагачується. З огляду на це професійно-методичне становлення майбутнього вчителя іноземної мови без володіння цифровою компетентністю, що включає в себе впевнене, критичне та відповідальне використання і взаємодію з цифровими технологіями для навчання, роботи та участі у суспільстві, є неможливим.

Ми пропонуємо учителям створювати електронний посібник за допомогою франкомовної програми Didapages, яка дає змогу розробляти, структурувати та систематизувати мовні та комунікативні вправи власноруч, наповнювати його контент аутентичним, мультимедійним матеріалом (аудіо, відео, статичною і/або динамічною анімацією). З метою створення електронного посібника слід дотримуватися певного алгоритму. Перш за все, необхідно ознайомитися з франкомовною програмою Didapages, яка дозволяє створити мультимедійний посібник 4 типів. Ліцензійна пробна версія є безкоштовною. Отож, після завантаження, запуску програми можна розпочати створення фрагмента посібника:

І Екран запуску нового проекту передбачає (див. рис. 1.): 1) назву посібника (обов'язково); 2) ім'я автора; 3) короткий опис змісту; 4) кількість сторінок; 5) кольори фону, обкладинки, назви посібника, сторінок, полів.

Рис. 1. Параметри посібника

II Після запуску програмного забезпечення зверху екрана з'являються наступні елементи: 1) заміна початкових параметрів; 2) управління імпортом або видалення медіа-файлів з поточного проекту; 3) збереження роботи; 4) закриття поточного проекту. Після обрання опцій управління імпортом або видалення медіа-файлів з'являються вікна з типами медіа-файлів, що підтримуються програмою. Для роботи з Didapages слід використовувати сумісні зображення формату JPG, відео – FLV, аудіо – MP3 та анімація – SWF. Для імпортування необхідного файлу виберіть його серед попередньо збережених та натисніть «Importer». Кнопка «Supprimer» дозволяє видалити з програми імпортовані дані.

III. Для створення сторінки потрібно використати кнопки, що є над нею. Права і ліва сторінки мають ідентичні опції, що розташовані у лінійному порядку зверху екрана. Натискаючи кнопку «Editer», з'являється діалогове вікно редагування, де можливі такі дії: 1) закрити вікно редагування без збереження змін; 2) крок назад/вперед; 3) зберегти збережені зміни та закрити вікно редагування; 4) заміна кольору сторінки, яка редагується; 5) зберегти поточну сторінку як типову чи надати поточній сторінці типових параметрів; 6) вибір і порядок імпортування елементів, а також їх видимість, редагування елемента та вирізання, копіювання, вставлення чи видалення елементів сторінки. Кількість елементів на сторінці є необмежена. Спадаюче меню, яке з'являється при натисканні кнопки 6 дозволяє : 1) розмістити будь-який текст, який можна відразу ж відредагувати; 2) створити малюнок, який не зможе редагувати читач; 3) залишити місце для створення малюнка читачем, якому буде доступний набір інструментів для малювання; 4) вставлення зображення, яке має бути імпортоване через медіа; 5) вставлення аудіо, яке має бути імпортоване через медіа; 6) вставлення відео, яке має бути імпортоване

через медіа; 7) багатфункціональні кнопки множинного вибору, списку, зони повідомлення, цільової області.

IV Новий елемент створюється у верхньому лівому кутку сторінки. Щоб його перемістити потрібно подвійно натиснути на ліву кнопку мишки та перенести в необхідне місце. Кнопка-ключ дозволяє змінити конфігурацію даного елемента. Кнопка в нижньому правому кутку дозволяє змінити його розміри. Вікно конфігурації налічує однакові опції для всіх типів елементів, які можуть бути вставлені в посібник. Це вікно пропонує такі функції елементів (див. рис.2.): 1) положення верхнього лівого кута об'єкта; 2) висота і протяжність об'єкта в пікселях; 3) керування прозорістю елемента; 4) кольори фону і полів; 5) інтерактивність; 6) можливість переміщення; 7) кнопки скасування і підтвердження.

Рис. 2.

Вікно

конфігурації для всіх елементів

Після завершення оформлення посібника його потрібно зберегти, а потім можна надати йому загального доступу у мережі Інтернет. Для цього потрібно натиснути кнопку «Générer le livre», що знаходиться в верхньому правому кутку екрана. Якщо у проекті не виявлено жодних помилок, з'явиться повідомлення, далі потрібно знову натиснути «Générer le livre». Останній крок – обрання місця збереження.

Окреслені можливості програми Didapages доводять, що електронний посібник є сучасним доступним, креативним, інтерактивним засобом навчання з опцією його наповнення аутентичним мультимедійним матеріалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Didasystem. [Online]. Available : <http://www.didasystem.com/index.php?page=accueil>.

LÉKAŘSKÉ VĚDY

Morfologie

Mackevich Yu. I., Petrushko M. Yu., Bodnar M., Shtabinskaya T.T.

Grodno State Medical University, Belarus

PROGNOSTIC VALUE OF EXPRESSION OF MATRIX METALLOPROTEINASES IN COLON ADENOCARCINOMA WITH LYMPHOGENIC METASTASES

In the microenvironment of the tumor, factors that can not only stimulate the development of blood vessels but also inhibit them are secreted. Matrix metalloproteinases (MMP) are involved in the release of endogenous inhibitors of angiogenesis. For example, MMP-7 and MMP-9 generate angiostatin, MMP-2 and MMP-9 activate thrombospondin 1, and MMP-1 and MMP-3, disrupting the interaction of MMP-2 with integrin $\alpha V\beta 3$, inhibit the formation of new vessels and thereby prevent metastasis [1-3].

Purpose: to assess the expression of MMP-2, MMP-9 in colon adenocarcinoma, depending on the presence of lymphogenous metastases and its significance for predicting the course of the disease.

Materials and methods: The study included colon adenocarcinomas from 72 patients operated in the period from 2001 to 2011. The immunohistochemical study was performed using mouse monoclonal antibodies to MMP-2 (NCL-MMP2-507, clone 17B11) and rabbit polyclonal antibodies to MMP-9 (Dako A0150) according to a standard procedure. Quantitation of the level of expression was described in the previous article [4]. Statistical analysis was performed using STATISTICA 10.0 (SNAXAR207F394425FA-Q).

Results:

In 44 patients (61.1%) of the study group at the time of registration, metastases were detected in the regional lymph nodes (pN1b - 29 cases, pN1c - 4, pN2a - 11). During the follow-up period (2001-2018), 49 patients (68.1%) died of disease progression. In 12 (16.7%) patients from the study group, hematogenous metastases were found at the time of diagnosis.

Positivity levels of MMP-2, -9 were determined in the parenchymal and stromal components of the tumor, as well as the overall level of positivity (Table 1).

Table 1 – MMP expression depending on pN

Expression positivity		Lymphogenic spread		P
		pN0	pN1-2	
MMP-2	Overall	0,040 (0,022-0,103)	0,041 (0,022-0,069)	0,774
	parenchymal	0,029 (0,010-0,064)	0,020 (0,005-0,039)	0,247
	stromal	0,061 (0,029-0,130)	0,038 (0,018-0,075)	0,050
MMP-9	Overall	0,589 (0,447-0,668)	0,511 (0,336-0,639)	0,119
	parenchymal	0,686 (0,555-0,825)	0,563 (0,351-0,798)	0,103
	stromal	0,386 (0,301-0,536)	0,371 (0,218-0,481)	0,433

As can be seen from Table 1, the area of expression of matrix metalloproteinases was higher in adenocarcinoma without metastases, but differences in the levels of stromal positivity of MMP-2 were significant (Figure 1).

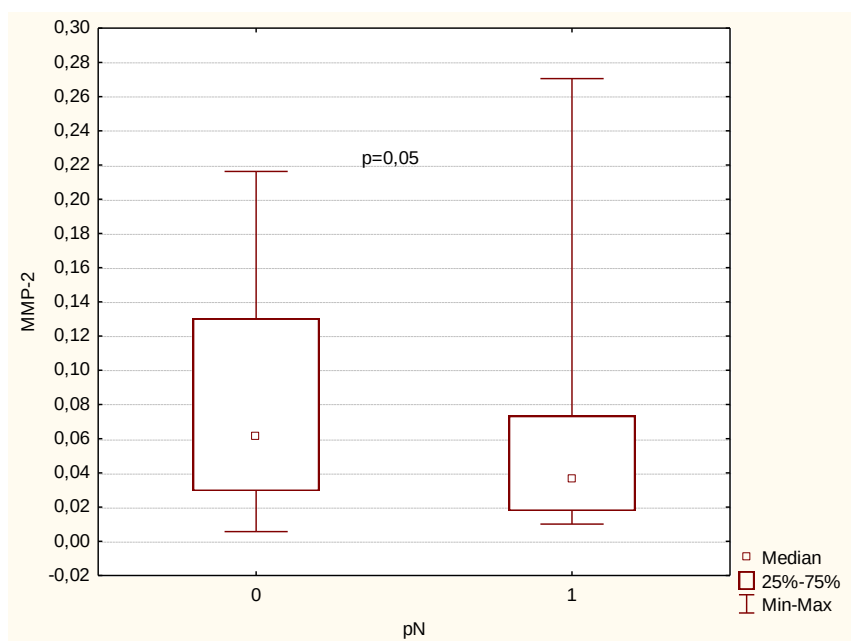

Figure 1. Positivity levels of MMP-2 in the tumor stroma, depending on the presence of lymphogenous metastases (pN)

The construction of a multifactor model for predicting a 5-year outcome depending on lymphohematogenous spread and ERK2 expression was carried out using Cox regression by a direct step-by-step method. The grouping sign was the outcome of cancer at 5 years from the moment of surgery, as assessed by the adjusted disease-free survival. It is established that significantly affect the five-year survival rate of pN and pM.

Values of the likelihood function, statistical model criteria for each of the regression steps, numerical values of the coefficients of independent variables, and their characteristics are described in [5].

Conclusion: The expression level of Erk2 in colon adenocarcinoma does not depend on the presence of metastases and can not be used as an independent prognostic factor.

Literature:

1. Conway, E. M. Molecular mechanisms of blood vessel growth / E. M. Conway, D. Collen, P. Carmeliet // Cardiovasc. Res. – 2001. – № 49. – P. 507-521.
2. Pathophysiology of tumor neovascularization / M. Furuya [et al.] // Vasc. Health Risk Manag. – 2005. – Vol. 1. – P. 277-290.
3. Zielonka, T. M. Angiogeneza. Część II. Czynniki modulujące proces powstawania nowych naczyń krwionośnych / T. M. Zielonka // Alergia Astma Immunol. – 2004. – T. 9 (1). – S. 25-31.
4. Штабинская, Т.Т. Прогностическое значение уровня экспрессии фактора роста эндотелия сосудов в колоректальном раке / Т.Т. Штабинская [и др.] // Научно-практический журнал УО «Гродненский государственный медицинский университет». – 2015. - № 3(51). – С. 64-69.
5. Shtabinskaya, T.T. Prognostic significance of endoglin expression in colon adenocarcinoma with synchronous metastases / T.T. Shtabinskaya, M. Vodnar // Научният потенциал на света – 2017: материали XIII Междунар. науч.-практ. конф., София, 15-22 Септември, 2017. – София, 2017. – P. 14-16.

Ravdanovich A. Yu, Bodnar M., Shtabinskaya T.T.
Grodno State Medical University, Belarus

PROGNOSTIC SIGNIFICANCE OF ERK2 EXPRESSION IN COLON ADENOCARCINOMA WITH METASTASES

Epithelial-mesenchymal transition (EMF), or transdifferentiation, largely contributes to stimulation of tumor growth, contributing to the acquisition of invasive qualities and increased metastasis [1]. EMF is induced by signals coming from outside the cell (growth factors and matrix components) [2]. During EMF, the expression of the E-cadherin gene involved in the formation of tight contacts between epithelial cells is suppressed. Adhesive capacity of cells is lost, extracellular matrix is destroyed [1]. This effect is mediated not only by Smad proteins by binding and activation of TGF- β receptors, but also involving Smad-independent signaling pathways via Erk [3]. Erk1 and Erk2 are multifunctional kinases that participate in proliferation and differentiation processes of both normal and pathological types of cells [4].

Purpose: to assess ERK2 expression in colon adenocarcinoma depends on lymphohematogenous metastases and their importance for the prognosis of the disease.

Materials and methods: The study included colon adenocarcinomas from 72 patients operated in the period from 2001 to 2011. The immunohistochemical study was performed using rabbit polyclonal antibodies to ERK2 (Ab72096) according to a standard procedure. Quantitation of the level of expression was described in the previous article [5]. Statistical analysis was performed using STATISTICA 10.0 (SNAXAR207F394425FA-Q).

Results:

In 44 patients (61.1%) of the study group at the time of registration, metastases were detected in the regional lymph nodes (pN1b - 29 cases, pN1c - 4, pN2a - 11). During the follow-up period (2001-2018), 49 patients (68.1%) died of disease progression. In 12 (16.7%) patients from the study group, hematogenous metastases were found at the time of diagnosis.

Positivity levels of ERK2 were determined in the parenchymal and stromal components of the tumor, as well as the overall level of positivity (Table 1, 2).

Table 1 – ERK2 expression depending on pN

Expression positivity	Lymphogenic spread		P
	pN0	pN1-2	
Overall	0,017 (0,003-0,037)	0,018 (0,004-0,034)	0,843
parenchymal	0,017 (0,003-0,038)	0,014 (0,005-0,040)	0,620
stromal	0,003 (0,002-0,009)	0,003 (0,001-0,011)	0,961

As can be seen from Table 1, the overall expression area of ERK2 was higher in adenocarcinoma with lymphogenic metastases, but these differences were insignificant ($p > 0.05$).

Table 2 – Expression of ERK2, depending on pM

Expression positivity	Hematogenic spread		P
	pM0	pM1	
Overall	0,018 (0,003-0,034)	0,011 (0,004-0,038)	0,812
parenchymal	0,020 (0,003-0,040)	0,009 (0,004-0,027)	0,639
stromal	0,004 (0,001-0,011)	0,003 (0,002-0,009)	0,517

As can be seen from Table 2, the area of ERK2 expression was higher in adenocarcinoma without synchronous metastases, but these differences were insignificant ($p > 0.05$).

In 15 patients (20.8%) new metastases to the liver, lungs, kidneys, bones and ovaries appeared in the course of time, while in 6 patients (8.33%) they were first detected after surgical removal of the tumor. The median appearance of distant metastases was 1.83 (1.23-4.06) year. Also, there were no significant differences in the expression of the studied marker of angiogenesis, depending on the appearance of new metastases ($p > 0.05$).

In 8 patients (11.1%) both lymphogenous and hematogenic were determined (in the liver and lungs - 75% and 25%, respectively). The median of the adjusted disease-free survival was 1.8 (1.0-2.4) years. However significant differences in Erk2 expression as a function of the 1-years survival were not detected ($p > 0.05$).

The construction of a multifactor model for predicting a 5-year outcome depending on lymphohematogenous spread and ERK2 expression was carried out

using Cox regression by a direct step-by-step method. The grouping sign was the outcome of cancer at 5 years from the moment of surgery, as assessed by the adjusted disease-free survival. It is established that significantly affect the five-year survival rate of pN and pM.

Values of the likelihood function, statistical model criteria for each of the regression steps, numerical values of the coefficients of independent variables, and their characteristics are described in [6].

Conclusion: The expression level of Erk2 in colon adenocarcinoma does not depend on the presence of metastases and can not be used as an independent prognostic factor.

Literature:

1. Thiery, J. P. Epithelial-mesenchymal transitions in development and pathologies / J. P. Thiery // Curr. Opin. Cell Biol. – 2003 – № 6. – P. 740-746.
2. Moustakas, A. Signaling networks guiding epithelial-mesenchymal transitions during embryogenesis and cancer progression / A. Moustakas, C. H. Heldin // Cancer Sci. – 2007. – № 98. – P. 1512-1520.
3. Oft, M. TGFbeta signaling is necessary for carcinoma cell invasiveness and metastasis / M. Oft, K. H. Heider, H. Beug // Curr. Biol. – 1998. – № 8. – P. 1243-1252.
4. The roles of MAPKs in disease / M. C. Lawrence [et al.] // Cell Res. – 2008. – № 18. – P. 436-442.
5. Штабинская, Т.Т. Прогностическое значение уровня экспрессии фактора роста эндотелия сосудов в колоректальном раке / Т.Т. Штабинская [и др.] // Научно-практический журнал УО «Гродненский государственный медицинский университет». – 2015. - № 3(51). – С. 64-69.
6. Shtabinskaya, T.T. Prognostic significance of endoglin expression in colon adenocarcinoma with synchronous metastases / T.T. Shtabinskaya, M. Bodnar // Научният потенциал на света – 2017: материали XIII Междунар. науч.-практ. конф., София, 15-22 Септември, 2017. – София, 2017. – P. 14-16.
- 7.

Kaltayeva M.B, Svyatova G.S., Berezina G.M., Kuzembayev Y.A.
*Asfendiyarov Kazakh National Medical University
Scientific Center of Obstetrics, Gynecology and Perinatology of the Ministry of
Health of the Republic of Kazakhstan,
Republican medical and genetic consultation,
Medical clinic " Sunkar".*

THE PREVALENCE OF 35 DELG DELETION OF THE CONNEXIN-26 IN KAZAKH POPULATION.

Goal of research: to study the population and genetic parameters of the distribution of 35delG deletion in connexin-26 (GJB2) in the Kazakh population.

Introduction.

The most common GJB2 deletion in European population is the guanine deletion in the 35 position - 35delG, which is primarily responsible for the genetic nature of sensorineural hearing loss [1,2,4,5,6]. According to the researches, the proportion of the 35delG deletion in the European population is 50-70% of all known GJB2 mutations and accounts for more than 20% of all cases of early pediatric deafness [3]. This study reflects the results of studying the carrier frequency of the 35delG deletion of the GJB2 gene leading to autosomal recessive deafness in the Kazakh population.

Materials and methods of the research:

The material for the molecular genetic study was DNA isolated from the peripheral blood of 304 children with the "normal hearing" phenotype. The biomaterial (blood) sampling from patients was carried out in accordance with international standards [7-8]. Molecular genetic analysis was performed by real-time PCR (Real-Time PCR) [9-13].

For statistical processing, we used the generally accepted methods of calculating the average values (M), the average error (m). To determine the reliability of the differences in the indices in two dynamic series, the Student's test was used.

Research results:

Population frequency distribution characteristics of genotypes and alleles of the 35delG deletion of the GJB2 in the Kazakh population were studied (Table 1). To determine the population characteristics of the prevalence of deletions (35delG) of the GJB2 in the Kazakh population, Table 2 presents similar data in populations of the world.

Table 1 - The GJB2 (deletion 35delG) genotypes and alleles frequencies in the Kazakh population.

n	Genotypes frequency, %			Allele frequency, %	
GJB2 (35delG)					
	<i>N/N</i>	<i>N/del</i>	<i>Del/del</i>	<i>N</i>	<i>del</i>
304	99,0±0,07	1,0±0,07	0	99,51±0,02	0,49±0,02

Table 2- The GJB2 genotypes and alleles frequencies in their populations of the world (%).

Populations	Total sampling size <i>n</i>	Allele frequency , %		t- Student's test	P
		Norm	<i>Del</i>		
<i>35delG deletion of the GJB2 gene</i>					
Kazakh population	304	99,51±0,02	0,49±0,02		
Austria [14]	111	99,0±0,09	0,90±0,08	4,97*	<0,05
Bulgaria [15]	150	99,3±0,05	0,63±0,05	2,60*	<0,05
Belarus [16]	903	94,2±0,03	5,42±0,02	174,3*	<0,05
Switzerland [17]	152	96,6±0,05	1,31±0,07	11,26*	<0,05
Tunisia [18]	343	98,5±0,04	1,47±0,03	27,18*	<0,05

As shown in Table 1, the allele N of the GJB2 gene (35delG deletion) incidence prevails over the allele incidence del (99,51 ± 0,28 and 0,49 ± 0,28, respectively), the homozygous genotype (N / N) occurred at a frequency of 99,0 ± 0,07, the heterozygous genotype N/del was 1,0 ± 0,07, homozygotes for deletion del (del/del) were not detected in the control group individuals.

The carrier frequency of the 35delG deletion in GJB2 gene in the Kazakh population was found to be significantly lower ($p < 0,05$) compared to those indices for

Austria ($0,90 \pm 0,08$, $t=4,97$), Bulgaria ($0,63 \pm 0,05$, $t=2,60$), Belarus ($5,42 \pm 0,02$, $t=174,3$), Switzerland ($1,31 \pm 0,07$, $t=11,26$), Tunisia ($1,47 \pm 0,03$, $t=27,18$), (Table 2).

Conclusions

Thus, for the first time, the 35delG deletion carrier frequency among Kazakh ethnos has been studied and compared with other populations of the world. The deletion frequency of the 35delG in the GJB2 gene in the Kazakh population was ($0,49 \pm 0,02$), and was significantly lower in comparison with similar data for Austria, Bulgaria, Belarus.

The study of the carrier frequency of the GJB2 gene 35delG deletion makes a significant contribution to the study of the Kazakh gene pool and creates a molecular-genetic basis for determining their clinical and diagnostic significance in the development of nonsyndromic forms of hearing loss.

References:

1. Van Laer L. A common founder for the 35delG GJB2 gene mutation in connexin 26 hearing impairment / L. VanLaer, P. Coucke, R. F. Mueller et al. // J. Med. Genet. – 2001. – Vol. 38. – P. 515–518.
2. Zelante L. Connexin26 mutations associated with the most common form of non-syndromic neurosensory autosomal recessive deafness (DFNB1) in Mediterraneans / L. Zelante, P. Gasparini, X. Estivill et al. // Hum. Mol. Genet. – 1997. – Vol. 6. – P. 16059
3. Green G. E. Audiological Manifestations and features of Connexin 26 deafness / G. E. Green, R. F. Mueller, E. C. Cohn et al. // Audiolog. med. – 2003. – Vol. 1. – P. 5–11.
4. Журавский С. Г. Молекулярно-генетические аспекты прелингвальнойсенсоневральной тугоухости / С. Г. Журавский, А. Е. Тараскина и др. // Рос.оторинолар. – 2004. – № 4(11). – С. 42–44.

5. Журавский С. Г. GJB2 – ген глухоты: от научных открытий к практическому приложению / С. Г. Журавский, А. И. Лопотко // Рос.оторинолар.– 2006. – №. 3. – С. 74–86.

6. Маркова Т. Г. ДНК-диагностика при врожденной и ранней детской тугоухости и глухоте / Т. Г. Маркова, С. М. Мегрелишвили, Н. Г. Зайцева и др. // Вестн. оторинолар. – 2002. – № 6. – С. 12–15.

7.Chun J.Y, Shin S.K, Min KT, Cho W, Kim J, Kim S.O, et.al. Performance evaluation of the TheraTyper-GJB2 assay for detection of GJB2 gene mutations.

J MolDiagn.2014- 16(5)- pp.573–583.

8.X. Bai, H. L, F. Zhang et al., “Identification of a novel missense mutation in the *WFS1* gene as a cause of autosomal dominant nonsyndromicsensorineural hearing loss in all-frequencies,” *American Journal of Medical Genetics Part A*, 2014- V. 164, no. 12.- pp. 3052–3060.

9.O'Donnell P, Ferguson J, Shyu J, Current R, Rehage T, Tsai J, et al. Analytic performance studies andclinical reproducibility of a real-time PCR assay forthe detection of epidermal growth factor receptorgene mutations in formalin-fixed paraffin-embedded tissue specimens of non-small cell lung cancer. BMC Cancer. 2013; doi: 10.1186/471-2407-13-210 PMID: 23621958

10.Chang YS, Er TK, Lu HC, Yeh KT, Chang JG. Detection of KRAS codon 12 and 13 mutations bymutant-enriched PCR assay.Clin Chim Acta.2014-V.436- P.- 169 –175.doi: 10.1016/j.cca.2014.05.008.

11.Li CX, Pan Q, Guo YG, li Y, Gao HF, Zhang D, et al. Construction of a multiplex allele-specific PCRbaseduniversal array (ASPUA) and its application to hearing loss screening. Hum mutat. 2008 - V.29 - P. 306-314. doi: 10.1002/humu.20622/

12.Zhang GB, Li CX, Lu Y, Hu H, Xiang GX, Liang ZQ, et al. Validation of a mobile phone-assisted microarraydecoding platform for signal-enhanced mutation detection. Biosens.Bioelectron.2011-V. 15, P.4708-4714.

13.Zhu J, Song XM, Xiang GX, Guo YJ, Feng ZD, Mei DY, et al. A rapid automatic processing platform forbead-label assisted microarray analysis: application for genetic hearing-loss mutation detection. J LabAutom. 2014 – V.19, P. 144-152. doi: 10.1177/2211068213491096.

14.Janecke, A.R., Hirst-Stadlmann, A., Guñther, B, Utermann, B., Müller, T., et al. 2002. Progressive hearing loss, and recurrent suddensensorineural hearing loss associated with GJB2 mutations phenotypi spectrum and frequencies of GJB2 mutations in Austria. Hum Genet 2002 – V.111 – P.145-153.

15.Popova, D.P. Prevalence of GJB2 mutations in patients with severe to profound congenital nonsyndromicsensorineural hearing loss in Bulgarian population / D.P. Popova, R. Kaneva, S. Varbanova, T.M. Popov // Eur. Arch. Otorhinolaryngol. - 2012. - Vol. 269(6) - P.1589-1592.

16.Danilenko, N, Merkulava, E, Siniauskaya, M. Spectrum of genetic changes in patients with non-syndromic hearing impairment and extremely high carrier frequency of 35delG GJB2 mutation in Belarus.PLoS One. 2012;7:e36354. Doi:10.1371 / journal.pone.0036354

17.Gurtler, N. GJB2 mutations in the Swiss hearing impaired / N. Gürtler, Y. Kim, A. Mhatre, R. Müller, R. Probst, A.K. Lalwani // Ear Hear. - 2003. - Vol. 24(5)- P. 440-447

18.Trabelsi, M. GJB2 and GJB6 screening in Tunisian patients with autosomal recessive deafness / M. Trabelsi, W. Bahri, M. Habibi, R. Zainine, F. Maazoul, B. Ghazi, H. Chaabouni, R. Mrad // Int J PediatrOtorhinolaryngol. - 2013. - Vol. 77(5). - P. 714-716. doi: 10.1016/j.ijporl.2013.01.024

PEDAGOGICKÉ VĚDY

Problematika školení odborníků

Алиева Г. Р.

«Тобыл орта мектебі» КММ

Қостанай облысы, Таран ауданы, Тобыл кенті, Қазақстан

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ БИОЛОГИЯ ПӘНІНДЕ

Елбасы Н.Ә Назарбаев жылдар бойы білім және ғылым саласына ұдайы көңіл бөліп келеді. Биылғы «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Қазақстан халқына Жолдауында да бұл мәселе назардан тыс қалған жоқ. «Ең алдымен, білім беру жүйесінің рөлі өзгеруге тиіс. Біздің міндетіміз - білім беруді экономикалық өсудің жаңа моделінің орталық буынына айналдыру. Оқыту бағдарламаларын оқушылардың сыни ойлау қабілетін және өз бетімен іздену дағдыларын дамытуға бағыттау қажет», - деген жолдар - соның дәлелі.

Бүгінгі таңда елімізде білім беру мазмұны жаңа бағытқа бет бұрды. Елбасы Н.Назарбаев өз сөзінде: «Біз қазір «білім-ғылым-инновация» атты үштік үстемдік құратын постиндустриялық әлемге қарай бағыт алып барамыз», - деген болатын. Ендеше, еліміздің әлемдік үрдістерге енуі білім беру жүйесінің жаңа сапалық деңгейге өту қажеттілігін арттыруда екені түсінікті.

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын өзгерту білім мазмұнын оның барлық деңгейлерінде— білім беруге деген жалпы тұрғылардан бастап, оны бағалау жүйесіне дейін жаңа мазмұнда даярлаумен өзектенді. Ұлттық деңгейдегі жалпы орта білім берудің жаңартылған мазмұнының басты мақсаты – Қазақстан Республикасының әлеуметтік, экономикалық және саяси өміріне белсенді қатысуға дайын, интеллектуалды, рухани – адамгершілік және физикалық тұрғыда дамыған тұлғаның қалыптасуына ықпал ету болып

табылады. Сондықтанда жаңа формациядағы педагог жаңартылған мазмұн бойынша жалпы орта білім беруді ұлттық тәрбиемен ұштастыруы тиіс.

Бүгінде мұғалім ролі өзгерді, ол бұрынғыдай балаға білім берудің бірден – бір көзі болып есептелмейді, оның негізгі міндеті оқушыға білімнің өзін емес, өз бетімен білім алудың жолдарын, алған білімін өз бетімен пайдалана білу әдістерін көрсетуші, өзіндік әрекеттерге бағыттаушы болып табылады.

Жаңартылған оқу бағдарламаларының ерекшеліктері 10 бөлімнен тұратын жаңа құрылымы болып табылады:

1. Пәннің маңыздылығы;
2. Пән бойынша оқу бағдарламасының мақсаты;
3. Үштілділік саясатты іске асыру;
4. Оқыту үдерісіне ұйымдастыруға қойылатын талаптар;
5. Пәнді оқытуда қолданылатын педагогикалық әдіс- тәсілдер;
6. Түрлі мәдениет пен көзқарастарға құрмет;
7. Ақпараттық- коммуникациялық технологияларды қолдану құзіреттілігі;
8. Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту;
9. Оқу нәтижелерін бағалау жолдары;
10. Оқудың мазмұны, ұйымдастырылуы мен бірізділігі.

Бағдарламаның міндеттері:

1. Пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасының құрылымымен, ондағы материалдардың күрделілігінің өсу ретімен, мазмұнымен және мақсаттарымен таныстыру;

2. Пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасына сәйкес келетін педагогикалық тәсілдерді түсінуін және қолдана білуін қамтамасыз ету;

3. Пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасындағы оқу мақсаттарына қол жеткізу мақсатында критериалды бағалау жүйесін түсініп, қолдана білуін қамтамасыз ету;

4. Мұғалімдердің бойында орта білім мазмұнын жаңарту жағдайында пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасын іске асыру үшін қажетті дағдыларды қалыптастыру. Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартындағы орта білім беру құрылымының әрбір деңгейге сәйкес мақсаты белгіленген. Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары

білім алушылардың ғылым жүйесінің базалық негіздерін меңгеруге, олардың бойында тұлғааралық және этносаралық қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға, жеке тұлға ретінде өзін-өзі танытуына және кәсіптік бағдарлануына, сондай –ақ білім алушылардың бейіналды даярлығына бағытталған. Негізгі орта білім беру деңгейінде оқыту процесін ұйымдастыру оқыту мен тәрбиенің бірлігі қағидатын іске асыруға бағытталған.

Оқытуды ұйымдастыру кезінде білім алушылардың жетекші қызметі ретінде оқуға басым рөл беріледі. Оқыту процесінде әр оқу пәні арқылы тәрбие мәселесі шешіледі. Оқу процесін ұйымдастыру білім алушыларды ізденуге, мәселелерді талқылауда, көзқарасын дәлелдеуде белсенділікке, сындарлы шешімдер қабылдауға ұмтылу жолымен өздігінен тәжірибе меңгеруін ұйымдастыруға негізделген оқытудың интерактивті әдістерін пайдалануды көздейді. Негізгі орта білім беру деңгейінің 7-9-сыныптарына арналған «Биология» пәнінен жаңартылған мазмұндағы үлгілік оқу бағдарламасында оқушының белсенді іс-әрекетін ұйымдастыруда өздігінен білімді игеруге жағдай жасауды негізгі талаптардың бірі ретінде қарастырылады. Мұндай тәсіл оқушының пәндік білімді, әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларды ғана емес, сонымен бірге өзінің жеке мүдделері мен болашағын сезінуге, сындарлы шешімдер қабылдауына мүмкіндік беретін тұлғалық қасиеттерді де меңгеруге ықпал етеді.

Жаңартылған білім беру бағдарламасының ең негізгі мақсаты-білім алушылардың оқу нәтижелерін жетілдіру болып табылады. Орта білім мазмұнын жаңартудың көптеген компоненттері, соның ішінде мұғалімдердің біліктілігін арттыру бағдарламасы осы мақсатқа бағытталған.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Педагогика кадрлардың біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу қағидалары. Жалпы ереже. ҚР БҒМ №18 бұйрығы. Астана, 18.01.2017.

Сырымбетова Д.С.

*Северо-Казахстанский государственный университет им. М.Козыбаева,
Республика Казахстан*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ, ОБУЧАЮЩИХСЯ С ПРИМЕНЕНИЕМ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В настоящее время более половины вузовской и послевузовской профессиональной подготовки и переподготовки переведено на обучение с применением дистанционных образовательных технологий. В информационном обществе процессы социализации и профессионализации неизбежно отделяются друг от друга, поскольку дистанционное обучение предполагает систематическую интерактивность, опосредованное общение. специфичную технологическую основу (компьютерная телекоммуникационная сеть, кейс-технология), виртуальный класс, индивидуальную траекторию обучения и др., что системно не встраивается в классическое традиционное обучение.

Переход к информационному обществу значительно расширяет масштабы межкультурного взаимодействия. Человек воспринимает окружающий мир через компьютерные коммуникации как инструмент познания, который играет активную трансформирующую роль в систематизации действительности. В этой связи особую важность приобретает умение общаться и выстраивать межличностное взаимодействие. На практике не всегда можно наблюдать сбалансированность между успешностью человека в социальных контактах и способностью регулировать вовлечённость в деятельностное участие, связанное с информационными коммуникативными технологиями. Чаще всего у людей это проявляется в низкой коммуникативной компетентности, выражающейся в неэффективном поведении, эмоциональной неустойчивости, проявляющейся в неудовлетворённости отношениями, личностной жизненной неконструктивности, следствием которой являются отсутствие чётких целей в жизни, неудовлетворённость самореализацией, внутренняя противоречивость личности.

Сегодня в различных областях образования активно развиваются технологии дистанционного обучения с применением телекоммуникационной технологии. В настоящее время отсутствует детализированное понимание дистанционного обучения из-за многогранности, масштабности и широкого разнообразия образовательных услуг. Существенной для рассматриваемого понятия является трактовка, данная Е.С. Полат о том, что обучение с применением дистанционных образовательных технологий (ДОТ) – это «обучение, реализуемое в основном с применением информационных и телекоммуникационных технологий при опосредованном (на расстоянии) или не полностью опосредованном взаимодействии обучающегося и педагогического работника».

Обучение с применением дистанционных образовательных технологий имеет некоторые специфические черты, которые системно не встраиваются в классическое обучение, что накладывает определённый отпечаток на личность обучаемого и преподавателя (Н.Н. Алексенко, А.М. Ковиков, О.В. Смылова, Л.П. Гурьева, А.Е. Войскунский, М. Гриффиц и др.). Тогда и понятие «коммуникативная компетентность» в этих условиях обретает другие очертания.

Существуют многочисленные трактовки понятия «коммуникативная компетентность», отражающие многообразие подходов к его пониманию. Теоретической основой выделения коммуникативной компетентности послужило понимание Б.Г. Ацаньева относительно того, что человек есть субъект общения, познания и труда, поэтому коммуникативная компетентность является необходимым условием успешной реализации личности, обеспечивающим все стороны жизни и деятельности человека. В научном контексте сочетание терминов «коммуникативная компетентность» означает способность устанавливать и поддерживать эффективные контакты с другими людьми при наличии внутренних ресурсов.

Исходя из определения понятий и содержательных компонентов коммуникативной компетентности, а также из выявленных особенностей взаимодействия посредством информационно-коммуникативных технологий в процессе дистанционного обучения, конкретизировано понятие «коммуникативная компетентность личности студента» – это интегративное личностное образование, характеризующееся адекватной самооценкой, способностью понимать внутренний мир другого человека, перестраиваться при

изменении внешних и внутренних условий и ориентироваться в различных ситуациях общения.

Коммуникативную компетентность нельзя считать итоговой характеристикой и представлять её как замкнутый индивидуальный опыт. В процессе обучения с применением ДОТ коммуникативную компетентность можно развить посредством комплекса психолого-педагогических мероприятий, направленных на осмысление трудностей, возникающих в межличностной коммуникативной деятельности, и овладение навыками и умениями регуляции поведения в различных ситуациях общения.

В современных условиях востребован специалист с развитой коммуникативной компетентностью, обеспечивающей эффективное общение, успешность социального и профессионального взаимодействия, действий в разнообразных жизненных и профессиональных ситуациях. Однако развитию коммуникативной компетентности студентов препятствуют такие психолого-педагогические факторы, как личностные особенности и ограничения, обусловленные обучением с применением дистанционных образовательных технологий, реализуемых опосредованно с помощью компьютерных телекоммуникаций и разнообразных электронных источников информации. Одним из возможных способов преодоления данных факторов становится создание психолого-педагогических условий, обеспечивающих развитие коммуникативной компетентности студентов, основными показателями которой являются адекватная самооценка, понимание и принятие внутреннего мира другого человека, способность перестраиваться при изменении внешних и внутренних условий и ориентироваться в использовании вербальных и невербальных средств в различных ситуациях общения.

Стратегия деятельности психолога по развитию коммуникативной компетентности студента, обучающегося с применением ДОТ, основывается на внедрении в образовательный процесс комплексной программы. Её реализация позволяет студенту осознать влияние специфики дистанционного обучения и создать представление о личностных особенностях, оказывающих воздействие на развитие коммуникативной компетентности; развить свои социально-психологические качества, в которых реализуются коммуникативные умения и способность ориентироваться в использовании вербальных и невербальных средств для достижения взаимопонимания в ситуации общения; сформировать

навыки и умения саморегуляции поведения, проявляющиеся в способности перестраиваться при изменении внешних условий и эффективно действовать в разнообразных жизненных ситуациях, что позволит студентам успешно функционировать в социально неоднородных группах, решать конкретные практические задачи, возникающие в различных сферах жизнедеятельности.

Преодоление психологических характеристик, препятствующих развитию коммуникативной компетентности, и минимизация педагогического и межличностного взаимодействия в процессе обучения с применением дистанционных образовательных технологий обеспечиваются перестроением когнитивных структур «Я образа» и снятием ограничений и комплексов для создания позитивной Я-концепции; усилением чувства самоидентичности и эмпатически заинтересованного поведения; формированием практических навыков и умений управления своим поведением в разнообразных стандартных и нестандартных социальных ситуациях; расширением репертуара поведенческих реакций и ситуативной адаптивности, поля вербальных и невербальных средств общения в межсубъектных отношениях; раскрытием разнообразия паттернов поведения в различных ситуациях общения, при решении социальных и профессиональных задач и выстраивании эффективного взаимодействия с другими людьми.

Развитие коммуникативной компетентности студентов должно базироваться на внедрении программы, в основе которой лежит идея о социальной обусловленности психики и единстве внутреннего и внешнего, которая обеспечивает активизацию прошлого опыта студента в системе межличностных взаимодействий, поведенческих умений в коммуникации отношения к общению как к диалогу; перенос приёмов межсубъектного взаимодействия при постоянном видоизменении состояний межличностных отношений и условий коммуникативных ситуаций, успешное решение конкретных практических задач, возникающих в профессиональной деятельности.

Новая реальность современного мира предъявляет к человеку специфические требования: готовность к совместной деятельности в группе, установление доверительного контакта и диалога, профессиональное использование современных информационных технологий и др. Успешность соблюдения данных требований во многом определяется набором

индивидуальных и социальных компетентностей, среди которых одной из ключевых является коммуникативная компетентность.

Литература:

1. Абрамов М.Г. Изменение самоотношения пользователей при освоении информационных технологий/Журн. Вестник университета управления.-2007.-№ 5.-С.354-359.
2. Абульханова- Славская.К.А. Личность в процессе деятельности и общения// Психология личности: В 2 т. Хрестоматия.Т. 2. Самара, 2002. С.301-330.
3. Алтунина И.Р. Развитие коммуникативной компетенции у старшеклассников и взрослых людей (С помощью видеотренинга): Дис.канд.психол.наук: Москва, 1999.213 с.

Асєєва Ю.О.

*к.психол.н., старший викладач кафедри психології
Одеського національного медичного університету*

Волкова О.О.

*студент 1 курсу магістратури за спеціальністю «Психологія»
медичного факультету №3 Одеського національного медичного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Дослідження рівня локалізації контролю у майбутніх психологів, обумовлено необхідністю вивчення відповідальності, як професійно важливої властивості особистості. У розширеному філософсько-психологічному трактуванні поняття відповідальності характеризує ставлення особистості до суспільства, в якому реалізуються вимоги, що пред'являються до неї в тій мірі, в якій це відповідає її обов'язку [1]. Відповідальність є важливою характеристикою особистості, це, те що в першу чергу відрізняє соціально зрілу особистість від соціально незрілої. На період сьогодення в психології розповсюджена концепція двох типів відповідальності, так звана теорія локусу контролю. Значний внесок в розвиток теорії локусу контролю зробили такі зарубіжні й вітчизняні вчені, як Роттер Дж., Джері Фарес Е., Джеймс У., Хайдер Ф., Вайнер Б., Шур Е., Толор, А. Реан А.О., Муздибаєв К., Кулас Х., Кудінова С.І., Канатова А.К., Бажин Є.Ф., Голинкіна Є.А., Еткінд А.М, Резніков М., Пантілєєв С. Р., Столін В. В., тощо.

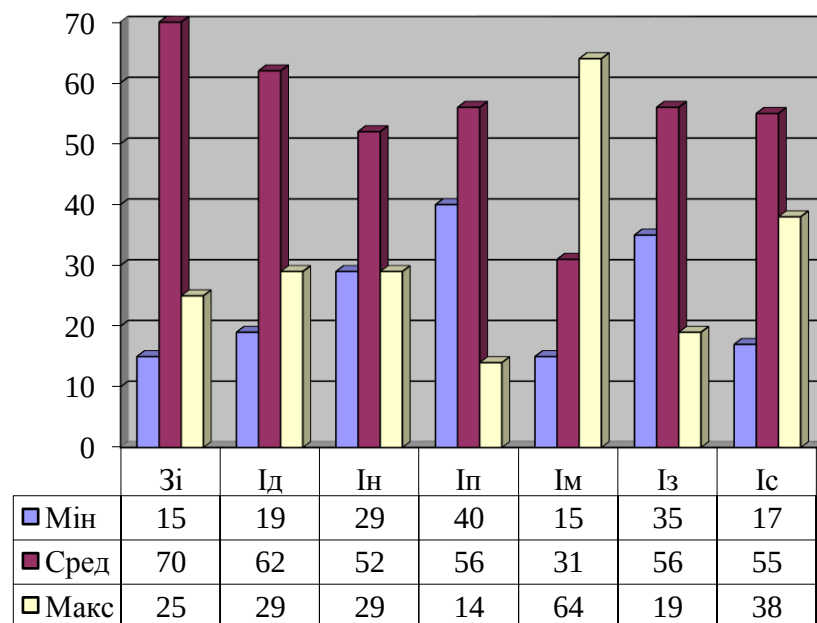
Локус контролю (лат. locus - місце, місце розташування і франц. contrôle - перевірка) – риса, що характеризує схильність людини приписувати відповідальність за результати своєї діяльності зовнішнім силам (екстернальний або зовнішній локус контролю) або власним здібностям і зусиллям (інтернальний або внутрішній локус контролю). Інтернальність або екстернальність – це не приватна особистісна риса, а певний особистісний патерн, цілісна особистісна комбінація.

Для визначення локусу контролю створені опитувальники і розроблений комплекс методик, що дозволяє виявити закономірний зв'язок між локусом

контролю та іншими особистісними характеристиками [3]. І хоча концепція локусу контролю має майже 60-річну історію, і досить велику кількість емпіричних досліджень, однак, якщо розглядати локалізацію контролю, наприклад, в підлітковому віці, детермінант локалізації контролю, гендерних відмінностей, тощо стає зрозуміло, що ця концепція потребує перегляду і пристосування до нинішніх умов життя.

Вибірку нашого дослідження склали студенти денної форми навчання, Одеського національного медичного університету, у віці від 17 до 19 років, у кількості 110 осіб.

Проведення якісного аналізу отриманих результатів за методикою «Рівень суб'єктивного контролю» (РСК) [2], проводилось за трьохмірною системою: мінімальні показники від 1 до 3 стенів, які свідчать про наявність екстернальності; середні – від 4 до 6 стенів та максимальні – від 7 до 10 стенів, які свідчать про наявність інтернального локусу контролю (результати надані на рис. 1)

Примітка: 1) Зі – шкала загальної інтернальності; Ід - шкала інтернальності в області досягнень; Ін – шкала інтернальності в області невдач; Іп - шкала інтернальності в області виробничих відносин; Ім - шкала інтернальності в області міжособистісних відносин; Із - шкала інтернальності відносно здоров'я і хвороби; Іс - шкала інтернальності в сімейних стосунках; 2) Мін.- мінімальні показники, Сред.- середні показники, Макс. – максимальні показники; 3) дані в таблиці наведені в кількісних показниках.

Рис. 1 Показники локалізації контролю у майбутніх психологів

Проаналізувавши дані, можливо зазначити, що в нашій групі досліджувальних кількість інтерналів перевищує кількість екстерналів, що свідчить про схильність майбутніх психологів до інтернального локусу контролю. Для підтвердження даного ствердження була також створена узагальнююча таблиця 1.

Таблиця 1

Показники локалізації контролю майбутніх психологів по групі в цілому у відсотках

	<i>Зі</i>	<i>Ід</i>	<i>Ін</i>	<i>Іп</i>	<i>Ім</i>	<i>Із</i>	<i>Іс</i>
Інтернальність	62	82	48	46	84	62	68
Екстернальність	38	18	52	54	16	38	32

За результатами дослідження встановлено, що найбільша кількість досліджувальних схильна до інтернального локусу контролю в області міжособистісних стосунків (Ім) 84% досліджувальних, 82 % досліджувальних мають схильність до інтернальності в області досягнень (Ід), та 68% досліджувальних – інтернальні в області сімейних відносин (Іс). Тобто майбутні психологи віддають перевагу досягненню успіху в міжособистісних відносинах, що є невід’ємною частиною їх майбутньої професії.

Також не є здивуванням і те що 82% досліджувальних придають велике значення досягненню успіху, що відповідає високому рівню суб'єктивного контролю над емоційно позитивними подіями і ситуаціями. Впевненість у тому, що вони самі добилися усього того хорошого, що було і є в їх житті, і що вони здатні з успіхом переслідувати свої цілі в майбутньому є гарантом їх майбутнього. І як слідство, якщо людина бере на себе відповідальність в будівництві міжособистісних відносин, то і не є несподіванкою те, що і в побудові сімейних відносин вона також буде залишатися відповідальною.

Таким чином, загальна інтернальність (Зі) у групі склала 62% досліджувальних, що засвідчує перевагу інтернального локусу контролю у майбутніх психологів над екстернальним. Такі показники свідчать про те, що у більшості майбутніх психологів достатній рівень локалізації контролю для кваліфікованого виконання професійних обов’язків у майбутньому.

Література:

1. Муконина М.В. Проблема профессиональной ответственности в контексте психологии отношений. // [Электронный ресурс]. URL: <http://www.mosgu.ru/nauchnaya>
2. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога. В.2 кн. Кн.2.: Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения. учебное пособие. // М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС. 2006. 477 с.
3. Социальная психология. Словарь. под общей редак. Петровского А.В., редактор-составитель Карпенко Л.А., под редак. Венгер А.Л. // Изд-во ПЭР СЭ. Москва. 2005. 386 с.

Moderní vyučovací metody

К.п.н. Баюрко Н. В., Коренюк К. О.

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постійне погіршення екологічної ситуації в Україні та світі обумовлює необхідність радикальних змін в життєдіяльності суспільства й людини, переорієнтацію споживацьких утилітарних потреб на ціннісне ставлення до навколишнього природного середовища, активну позицію у його збереженні та відтворенні, що ставить нові завдання перед системою початкової освіти.

Перехід школи на нові показники якості освіти (компетентності) нормативно закріплено Державним стандартом початкової освіти та орієнтовними критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів [3]. У контексті вимог освітній процес має бути спрямований на формування компетентностей учнів, однією з яких є екологічна.

Значна роль у розвитку теорії та практики екологічної освіти молодших школярів належить М. М. Вересовій, Є. О. Грінювій, Н. С. Коваль, Т. В. Машаровій, Д. І. Мельник, І. Г. Павленко, О. О. Плешакову, Н. О. Пустовіт, Г. С. Тарасенко, Л. В. Шаповал та ін. вченим.

Цілком очевидно, що інформаційно-знаннєвий підхід, який залишається домінуючим в сучасній екологічній освіті, не забезпечує повною мірою вирішення завдань формування у підростаючого покоління готовності відповідально й продуктивно діяти в складних екологічних обставинах, адекватно реагувати на екологічні ризики, з якими в сучасному світі людина стикається повсякденно. Тому набувають актуальності завдання розробки й впровадження ефективних технологій, що забезпечують цілісність формування в молодших школярів екологічної компетентності в єдності пізнавальної, емоційно-ціннісної та діяльнісно-практичної складових [4].

Важливими умовами ефективного сприйняття школярами навчальної інформації, підвищення інтересу до вивчення природничо-наукових дисциплін,

формування екологічної компетентності школярів є, насамперед, активна позиція та особиста ініціатива вчителя, робота з удосконалення освітніх програм, зокрема, збагачення їх новими досягненнями науки і техніки, а також застосування інформаційних технологій і телекомунікацій. Система освіти і педагогічна наука повинні виступати лідерами в реагуванні на зазначену тенденцію [1].

Необхідною складовою формування єдиного освітнього інформаційного простору, першим кроком до використання інноваційних та дистанційних технологій навчання у професійній діяльності вчителя є наявність Інтернету. Сьогодні існує безліч інформаційних матеріалів на електронних носіях: електронні довідники, енциклопедії, атласи, підручники, науково-популярні фільми тощо [2].

Перед учителем стоїть завдання використання в освітньому процесі нових інформаційних технологій, оскільки вони дозволяють забезпечити наочність і змістовність навчальної інформації, індивідуалізувати та диференціювати процес навчання, зробити доступними для учнів наукові та навчально-методичні матеріали екологічного змісту.

Основними формами використання інформаційних технологій на уроках природознавства у початковій школі можуть бути мультимедійні сценарії уроків, виконання домашніх завдань шляхом підготовки тематичних презентацій, створення відеофільмів, перевірка знань на уроці за допомогою тестувань на безкоштовній платформі «Google Documents» тощо.

На часі в Україні розширення комп'ютерного навчального середовища «Щоденник.ua», що дає можливість модернізувати навчальний процес та впроваджувати сучасні комп'ютерні технології у школах. Ця мережа об'єднує в єдиний інформаційний простір педагогів, учнів, батьків, Управління освіти та Міністерство освіти України, дозволяє школярам і педагогам обмінюватися матеріалами, демонструвати виконані проекти, зокрема, і в галузі екологічної освіти.

Таким чином, інформаційні технології, за умови їх активного та повноцінного використання, можуть слугувати інструментом професійної діяльності, джерелом знань, засобом вирішення предметних, дослідницьких і творчих завдань і стати своєрідним джерелом інформаційних потоків, що забезпечать єдиний ланцюг інформаційної комунікації.

Складається впевнене переконання, що сьогодні кожна людина повинна поєднувати в собі методологічність та технологічність, високий рівень інформаційної та екологічної компетентності. Педагогічна діяльність стає ланкою в ланцюзі безперервної екологічної освіти, слугує базисом для формування ключових компетентностей школярів, в тому числі, у сфері аналізу інформації та вирішення екологічних проблем.

Література:

1. Баюрко Н. В. Педагогічні умови формування екологічної компетентності майбутнього вчителя біології / Н. В. Баюрко // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. пр. Вип. 31 / Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2016. – С. 41-49.
2. Гончаренко Л. М. Використання ІКТ для підвищення якості навчання [Електронний ресурс] / Л. М. Гончаренко, О. І. Костенко // Форум педагогічних ідей «УРОК». – 2012. – Режим доступу до ресурсу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27861/.
3. Державний стандарт початкової освіти <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
4. Коновальчук І. Теоретичні й технологічні аспекти формування екологічної компетентності молодших школярів / І. Коновальчук // Молодь і ринок. – №5 (136). – 2016. – С. 20-24.
5. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BxPK-iYVh5n5dk9CNlQ0MmdpSXc/view>

6. Маршицька В. В. Сутнісні характеристики екологічної компетентності учнів початкової школи / В. В. Маршицька // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: [зб. наук. праць]. – Київ, 2005. – Кн. 2. – Вип. 8. – С. 20 – 26.
7. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://shkola.ostriv.in.ua/special/get_file/code-76F218C8B4A5B

CONTENTS

EKONOMICKÉ VĚDY

Zahraniční ekonomická činnost

Залесский Б.Л. РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ - РОСТОВСКАЯ ОБЛАСТЬ:

ПОТЕНЦИАЛ ПОБРАТИМСТВА..... 3

Financni vztahy

Сакун А.А., Семенда М.И. ФИНАНСОВАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ СТРАХОВОГО

РЫНКА УКРАИНЫ..... 7

Полторак А.С. ПІДХОДИ ДО РОЗРАХУНКУ ВАГОВИХ КОЕФІЦІЄНТІВ

ІНДИКАТОРІВ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ..... 10

Marketing a management

Дуламбаева Р.Т., Кожаммет Р.Б. ACTUAL ISSUES OF TOURISM IN KAZAKHSTAN

..... 13

FILOLOGIE

Metody výuky jazyka a literatury

Хомишак О.Б. СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПОСІБНИКА З ФРАНЦУЗЬКОЇ

МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОГРАМИ DIDAPAGES..... 19

LÉKAŘSKÉ VĚDY

Morfologie

Mackevich Yu. I., Petrushko M. Yu., Bodnar M., Shtabinskaya T.T.

PROGNOSTIC VALUE OF EXPRESSION OF MATRIX METALLOPROTEINASES IN

COLON ADENOCARCINOMA WITH LYMPHOGENIC METASTASES 22

Ravdanovich A. Yu, Bodnar M., Shtabinskaya T.T. PROGNOSTIC SIGNIFICANCE

OF ERK2 EXPRESSION IN COLON ADENOCARCINOMA WITH METASTASES 25

Kaltayeva M.B, Svyatova G.S., Berezina G.M., Kuzembayev Y.A. THE

PREVALENCE OF 35 DELG DELETION OF THE CONNEXIN-26 IN KAZAKH

POPULATION 25

PEDAGOGICKÉ VĚDY

Problematika školení odborníků

Алиева Г. Р. ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ БИОЛОГИЯ ПӘНІНДЕ 33

Сырымбетова Д.С. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ

КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ, ОБУЧАЮЩИХСЯ С

ПРИМЕНЕНИЕМ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ..... 36

Асєєва Ю.О.,Волкова О.О. ОСОБЛИВОСТІ ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ У

МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ 41

Moderní vyučovací metody

Баюрко Н. В., Коренюк К. О. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 45

Zahraniční ekonomická činnost

Залесский Б.Л. РЕСПУБЛИКА БЕЛАРУСЬ - РОСТОВСКАЯ ОБЛАСТЬ:

ПОТЕНЦИАЛ ПОБРАТИМСТВА 3

CONTENTS49

240048

239780

240049

239518

240077

240080

240082

239865

239933

240094

240043